

NIEUWE UITGAVEN

Harry Huisman: cd-rom: Cambrische zwerfsteenfossielen. Trilobieten; sporenfossielen; kalkstenen; zandsteentypen.

Harry Huisman: cd-rom: Fossielen zoeken. Verkiezelde fossielen uit het oostelijk grind. Ordovicium en Siluur.

Wat een voordelen kent deze tijd! Zestig jaar geleden was je als jonge amateur aangewezen op Het Keienboek van Van der Lijn, of, als je wat ruimer in de financiën zat, op de Petrefaktensammler van Fraas. Nu haal je informatie in woord en beeld van het internet, met het gevaar dat je door de bomen het bos niet ziet. En ongeordende, onoverzichtelijke informatie is meestal onbruikbaar. Daarom is het verheugend dat Harry Huisman op een toegankelijke manier een grote hoeveelheid overzichtelijk geordende kennis over Nederlandse zwerfsteenfossielen op twee nieuwe cd-rom's heeft bijeengebracht.

Vermoedelijk zullen veel mensen Cambrische fossielen vrijwel uitsluitend associëren met de in Noord- en Midden-Nederland algemeen voorkomende buizenzandsteen (Skolithos), en weten, dat dit het oudst bekende fossiel in onze contreien is. Misschien weet men ook nog dat er wel eens een Cambrische trilobiet in Grondboor & Hamer voorbijkwam, maar daarmee houdt het in de regel op. Daarom is het goed, dat er nu een informatiedrager is verschenen, die, naar ik hoop, de regel 'Onbekend maakt onbemind' doorbreekt.

In bijna 180 dia's neemt Huisman ons mee op een reis langs allerlei cambrische fossielen, die extra interessant worden door de uitvoerige geologische achtergrond die hij geeft. Ook worden uitstapjes gemaakt naar (Pre-) Cambrische fauna's, zoals de Ediacara fauna en die van de Canadese Burgess Shale. Het algemene hoofdstuk *Wat zijn levenssporen?* omvat voorbeelden van kruip-, graaf-, vraat-, rust-, loop-, woon-, en vluchtsporen. In *Baltica en zandsteen* wordt de geologische setting verduidelijkt, onder andere met een 'wereldkaart' van de configuratie van oercontinenten in het Cambrium. In *Onder-Cambrische levenssporen* worden acht groepen levenssporen afgebeeld en toegelicht. Vrijwel alle voorbeelden zijn in Nederland en Noord-Duitsland gevonden zwerfstenen. Hoezo alleen maar buizenzandsteen! De fossielen in het hoofdstuk *Trilobieten uit het Midden-Cambrium* zijn zeldzaam en niet altijd spectaculair. Deze cd-rom geeft méér dan een opsomming van soorten, zoals een uitstapje over vervalsingen. En wie verwacht in zo'n hoofdstuk nou een ouderwetse scheerkwast? Op een kort hoofdstuk over *Cambrische aluinschalie* volgt de bespreking en vertoning van *Boven-Cambrische trilobieten*. Ook daarin komen verdiepende uitstapjes voor, zoals de ontwikkeling van trilobieten, om de aandacht te vestigen op jeugdstadia, zoals die in deze

kalksteen nogal eens voorkomen. Die zou je over het hoofd zien als er niet op gewezen was. Het zal voor de gemiddelde leek een hele opgave zijn om al die op elkaar lijkende trilobieten uit elkaar te houden. Maar als je alleen al de levenssporen herkent, zul je daar in het veld veel plezier van hebben.

De tweede cd-rom geeft in ruim 220 dia's een redelijk compleet overzicht van wat de oude grindafzettingen te bieden hebben. Na een korte *Inleiding* volgt een overzicht van *het oostelijk grind*, waarin winning, wandprofielen, grindtypes en ermee samenhangende herkomstgebieden aangestipt worden. In het stuk *Verkiezelingen* in kleuren wordt de samenhang tussen kleurgroepen en transport vanuit herkomstgebieden verduidelijkt. In het hoofdstuk *Welke verkiezelingen kun je vinden?* geeft Harry in 30 dia's een beknopt overzicht van fossielgroepen, van Cambrium tot Tertiair, van sponzen en koralen tot barnsteen en *verkiezeld* hout. In het hoofdstuk *Hoe kwamen de fossielen hier?* ligt het accent op de wijze van transport, onderbouwd met kaartjes en foto's. Hierin komen overlappings met delen uit vorige hoofdstukken voor. Het laatste deel, *Verkiezelde Ordovicische fossielen*, omvat ca. 140 dia's en bestaat uit tien overzichtelijke subdelen. Naast ca. 60 dia's met sponzen, stromatoporen en bryozoën, worden 80 dia's met koralen en tabulaten gepresenteerd. Tenslotte worden fossielen in verkiezelde Ordovicische kalkstenen terloops aangestipt. Hier wordt verwezen naar een toekomstige cd-rom, speciaal aan deze fossielgroep gewijd.

Het manoeuvreren door de onderdelen verloopt soepel en probleemloos. Af en toe kom je een dia tegen die je al eerder hebt gezien, maar dan in een andere context. Het voordeel van zo'n herhaalde dia is, dat je minder heen en weer hoeft te zoeken en de draad niet kwijtraakt.

Ook in deze uitgaven blijkt Harry in staat om zijn brede ervaring te kunnen combineren met een duidelijke, heldere manier van kennisoverdracht. We zien met spanning uit naar een volgende cd-rom in deze reeks.

De cd-roms kosten € 15,- per stuk exclusief verzendkosten en zijn te bestellen bij de maker via e-mail h.huisman3@hetnet.nl of telefonisch op 050 - 501 77 16.

Freek Rhebergen